

Etiske retningslinjer for leverandører og forretningspartnere

(Code of Conduct)

Trondheim Renholdsverk (TRV) sine etiske retningslinjer for forretningspartnere og leverandører (heretter kalt leverandører) skal sikre at våre leverandører respekterer grunnleggende menneske - og arbeidstakerrettigheter og bidrar til god ressursbruk som begrenser negativ påvirkning på miljø og klima. Varer som leveres til oss skal være fremstilt under forhold som er forenlige med kravene angitt i dette dokumentet.

De etiske retningslinjer for leverandører bygger på internasjonale rammeverk og konvensjoner om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet og andre tilsvarende føringer for antikorrupsjon, dyrevelferd, miljø og klima. TRV slutter seg til FNs prinsipper for ansvarlig næringsliv (*Kilde: UN Global Compact*).

Våre forventninger og krav til leverandører

Leverandører plikter å følge våre etiske retningslinjer og overholde nasjonal lovgivning i landene de har virksomhet i og hvor produksjon forekommer, samt opptre i tråd med internasjonalt anerkjente konvensjoner. Der konvensjoner, lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den strengeste standarden gjelde. Dette gjelder også tilfeller der våre etiske retningslinjer er i konflikt med nasjonal lovgivning. Våre etiske retningslinjer for leverandører angir minimum, ikke maksimumskrav.

Dersom leverandøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er leverandøren ansvarlig for å videreføre kravene i leverandørkjeden.

Leverandører som er direkte forpliktet gjennom åpenhetsloven plikter å gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs metodikk for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (OECD, 2018) og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP, 2011).

Alle våre leverandører skal:

- Unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN og/eller norske myndigheter.
- Samarbeide om aktsomhetsvurderinger for en bærekraftig forretningspraksis.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø igjennom samarbeid.
- På forespørsel skal leverandør kunne dokumentere hvordan de, og potensielle underleverandører, jobber for å overholde etiske retningslinjer.
- Hvis de blir kjent med forhold i sin leverandørkjede eller hos andre samarbeidspartnere som har negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter eller anstendige

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon:

arbeidsforhold, skal leverandøren gi TRV fullstendig og utfyllende informasjon om dette, inkludert navn på selskap og relevant produkt/tjeneste, uten ugrunnet opphold.

- Dersom avvik avdekkes forventer vi at det iverksettes tiltak for utbedring av forholdene. Tidsramme for gjennomføring av tiltak avtales mellom leverandør og TRV.
- Vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene kan påberopes av TRV som grunnlag for heving av kontrakten selv om leverandøren retter forholdene. Alvorlige og/eller vedvarende brudd på retningslinjene ansees som vesentlig mislighold. Dersom brudd skjer i leverandørkjeden kan TRV kreve at leverandøren skifter ut underleverandør(er). Dette skal skje uten kostnad for TRV.

1 Tvangsarbeid/slavearbeid

1.1 Det skal ikke forekomme noen form for ufrivillig arbeid, herunder tvangsarbeid, slavearbeid eller tilsvarende.

1.2 Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2 Fagorganisering og kollektive forhandlinger

2.1 Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.

2.2 Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.

2.3 Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3 Barnearbeid

3.1 Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år.

3.2 Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.

3.3 Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon:

4 Diskriminering

4.1 Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

4.2 Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5 Brutal behandling

5.1 Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6 Helse, miljø og sikkerhet

6.1 Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

6.2 Ved behov skal ansatte bli utstyrt med hensiktsmessig personlig sikkerhetsutstyr og læres opp i bruken av dette.

6.3 Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

6.4 Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også sørge for tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

6.5 Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7 Lønn

7.1 Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

7.2 Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon:

7.3 Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

7.4 Arbeidere med samme erfaring og kvalifikasjoner skal motta lik lønn for likt arbeid.

8 Arbeidstid

8.1 Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

8.2 Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

8.3 Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8.4 Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9 Regulære ansettelser

9.1 Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

9.2 Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.

9.3 Læringsprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10 Marginaliserte befolkningsgrupper

10.1 Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11 Miljø, ressursbruk og påvirkning av lokalmiljøet

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon:

11.1 Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi og vann, og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljø på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning.

11.2 Relevante utslippstillatelser skal være innhentet der det er nødvendig.

11.3 Det skal ikke foregå noen form for miljøkriminalitet eller rovdrift på ressurser hverken i lokalmiljøet eller i produktets verdikjede.

11.4 Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke skades av forurensning. Skadelige kjemikalier og andre stoffer skal forvaltes på en forsvarlig måte.

11.5 Produksjonen, og uttaket av råvarer til produksjonen, skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlaget for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer eller andre naturressurser som disse befolkningsgruppene er avhengig av.

12 Dyrevelferd

12.1 Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.

12.2 Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.

13 Personvern og digital sikkerhet

13.1 Leverandøren skal etterleve det til enhver tid gjeldende personvernregelverk. All persondata- og informasjon skal behandles trygt, og ikke utleveres uten tillatelse.

13.2 Leverandøren forplikter seg til å returnere eller ødelegge all informasjon som er sendt til dem, enten ved avslutning av arbeidet eller på første forespørsel fra TRV.

13.3 De ansatte hos leverandøren har taushetsplikt på informasjon fra/til TRV.

14 Varsling

14.1 Leverandøren skal ha forsvarlige rutiner for varsling.

14.2 Ansatte skal kunne varsle om forhold på arbeidsplassen relatert til brudd på lover og regler, interne retningslinjer og reglement, og hva som er allmenn oppfatning av etisk forsvarlig og akseptabelt.

14.3 Leverandørens ansatte skal også kunne varsle om forhold de blir kjent med på arbeidsplassen og som innebærer at en arbeidstaker blir utsatt for feil og mangler som kan gå

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon:

utover liv og helse, forhold som kan føre til skade eller sykdom, samt trakassering, mobbing eller diskriminering.

15 Økonomisk kriminalitet (bestikkelser, korrupsjon svindel og hvitvasking)

15.1 Leverandøren skal overholde all relevant lovgivning relatert til økonomisk kriminalitet.

15.2 Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner. Dette gjelder uansett om den utilbørlige fordelingen blir tilbudt direkte eller gjennom en mellommann.

15.3 Leverandøren skal ta avstand fra alle former for hvitvasking og terrorfinansiering, og skal etablere tiltak for å unngå at virksomhetens finansielle transaksjoner benyttes til slike formål.

15.4 Leverandøren skal ta skritt for å forhindre at andre benytter leverandørens økonomiske transaksjoner til å hvitvaske penger.

15.5 Alle transaksjoner med TRV skal være avtalefestede, lovlige og av normal forretningsmessig art.

15.6 TRV skal kun gjøre forretninger med seriøse aktører. Dette medfører at det kan gjøres bakgrunnssjekk på leverandører og at disse kan bli spurt om å redegjøre for sine systemer og rutiner for antikorrupsjon, internkontroll og risikostyring.

16 Brudd på konkurranselovgivning

16.1 Leverandøren skal ikke under noen omstendigheter forårsake eller medvirke til brudd på alminnelig eller spesielle konkurransereguleringer, for eksempel ved å delta i ulovlig prissamarbeid, ulovlig markedsdeling eller annen adferd i strid med relevant konkurranselovgivning.

Ansvarlig: Henning Martinsen		Godkjent av: Henning Martinsen	
Versjon: 1	Sist revidert: 12.12.2025		Neste revisjon: